

Soru 2 10 V luk potansiyel farkına sahip $+10 \mu C$ ve $-10 \mu C$ luk net yükler taşımaktadır.

a) Sistemin kapasitesini bulunuz ve

b) Her birinin üzerindeki yük $+100 \mu C$ ve $-100 \mu C$ değere çıkarılırsa bu iki iletken arasındaki potansiyel farkı ne olur?

a) $C = Q / \Delta V = 10 \times 10^{-6} C / 10 V = 1,00 \times 10^{-6} F = 1 \mu F$

b) $\Delta V = Q / C = 100 \times 10^{-6} C / 1 \times 10^{-6} F = 100 V$

Soru 9 Bir paralel plakalı kondansatörün plakalarına 150V luk bir potansiyel farkı uygulandığı zaman, plakaların yüzeyine yük yoğunluğu $30 nC/cm^2$ ile oluyor. Levhalar arasındaki mesafe ne kadardır?

$$Q = \epsilon_0 \frac{A}{d} (\Delta V) \quad \frac{Q}{A} = \epsilon_0 \frac{(\Delta V)}{d} \quad d = \frac{\epsilon_0 (\Delta V)}{\frac{Q}{A}}$$

$$d = \frac{\epsilon_0 (\Delta V)}{\frac{Q}{A}} = \frac{8,85 \times 10^{-12} C^2 / N \cdot m^2 (150 V)}{(30 \times 10^{-9} C / cm^2) (1,00 \times 10^4 cm^2 / m^2)} = 4,42 \mu m$$

Soru 11 50 m uzunluğundaki koaksiyel kabloların içindeki iletkenin çapı 2,58 mm ve üzerindeki yük $8,1 \mu C$ 'dur. Buna göre iletkenin iç çapı 7,27 mm ve üzerindeki yük $-8,1 \mu C$ 'dur.

(a) Bu kabloların kapasitesi ne kadardır?

(b) İki iletken arasındaki bölgede potansiyel farkı nedir? İletkenler arasındaki bölgede hava bulunduğunu kabul ediniz.

a) $C = \frac{1}{2k \ln(\frac{b}{a})} = \frac{50}{2 \cdot 9 \times 10^9 \ln(\frac{7,27}{2,58})} = 2,68 nF$

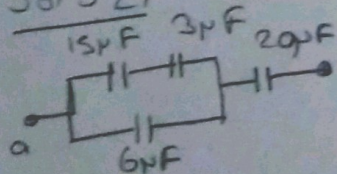
b) Metod 1 $\Delta V = 2k \lambda \ln(\frac{b}{a}) \quad \lambda = \frac{q}{l} = \frac{8,1 \times 10^{-6} C}{50 m} = 1,62 \times 10^{-7} C/m$

$$\Delta V = 2 \cdot 9 \times 10^9 (1,62 \times 10^{-7}) \ln(\frac{7,27}{2,58}) = 3,02 kV$$

Metod 2

$$\Delta V = \frac{Q}{C} = 3,02 kV$$

Soru 21

DSR+ kondansatör setinde görüldüğü gibi bağlanmıştır.
(a) a ve b noktası arasındaki eşdeğer kapasite bulunuz.
(b) $V_{ab} = 15V$ ise, her bir kondansatör üzerindeki yükler bulunuz.

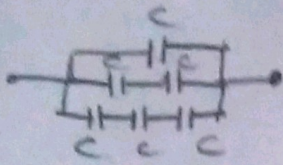
a) $\frac{1}{C_s} = \frac{1}{15} + \frac{1}{3} \quad C_s = 2,5 \mu F$

$C_p = 2,5 + 6,0 = 8,5 \mu F \quad C_{eq} = \left(\frac{1}{8,5 \mu F} + \frac{1}{20 \mu F} \right)^{-1} = 5,96 \mu F$

b) $Q = (\Delta V) \cdot C = (15V) \cdot (5,96 \mu F) = 89,5 \mu C$ 20 pF üzerinde
 $\Delta V = \frac{Q}{C} = \frac{89,5 \mu C}{120 \mu F} = 4,47 V$ 15 - 4,47 = 10,53 V $Q = (10,53V) \cdot C = 10,53 (6,00 \mu F) = 63,2 \mu C$ 6 pF üzerinde
 $89,5 - 63,2 = 26,3 \mu C$ 15 pF ve 3 pF üzerinde

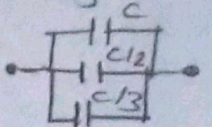

22.

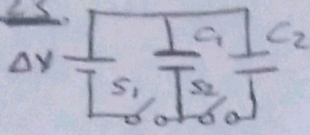

Şekilde gösterilen kurulumun etkin kapasitesini hesaplayınız.

$$C_{eq} = C \left(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) = \frac{11}{6}C = 1,83C$$

23.

Şekilde gösterilen devreyi gözönüne alınız. Burada $C_1 = 6\mu F$ $C_2 = 3\mu F$ ve $\Delta V = 20V$ dir. S_1 anahtarı kapatılarak ilk durumda C_1 kondansatörüne yükleniyor. Sonra S_1 anahtarı açılır ve yüklenmiş

kondansatör S_2 anahtarı kapatılarak yüklenmiş kondansatöre bağlanıyor. C_1 kondansatörünün başlangıçta kazandığı yük ve kondansatörlerin her birindeki son yükü hesaplayınız.

$$C = \frac{Q}{\Delta V} \quad 6 \times 10^{-6} = \frac{Q}{20} \quad \boxed{Q = 120\mu C}$$

$$Q_1 = 120\mu C - Q_2 \quad \Delta V = \frac{Q}{C} \quad \frac{120 - Q_2}{C_1} = \frac{Q_2}{C_2}$$

$$\frac{120 - Q_2}{6} = \frac{Q_2}{3}$$

$$2(120 - Q_2) = 6Q_2 \quad Q_2 = \frac{360}{9} = 40\mu C$$

$$\Delta V = \Delta V_1 = \Delta V_2$$

$$Q_1 = 120\mu C - 40\mu C = 80\mu C$$

26.

Şekilde A, B, C, D, E ve F ile işaretlenmiş altı merkezli $R, 2R, 3R, 4R, 5R$ ve $6R$ yarıçaplı iletken küreler gösterilmektedir. B ile C ve D ile E iletken tellerle birbirine bağlanmıştır. Bu sistemin eşdeğer kapasitesini bulunuz.

C_{eq} : A örnekteki pozitif yük, B, D ve F örnekte negatif yükler, C ve E örnekte de pozitif yükler indükleyecek şekilde oluşturulacaktır. İç içe geçmiş küreler, seri bağlı üç kondansatör oluşturur.

$$C_{AB} = \frac{ab}{k(b-a)} = \frac{R(2R)}{kR} = \frac{2R}{k}$$

$$C_{CD} = \frac{13R(4R)}{kR} = \frac{12R}{k}$$

$$C_{EF} = \frac{15R(6R)}{kR} = \frac{30R}{k}$$

28. Şekildeki gibi bağlanan bir grup kondansatör için, a ve b noktaları arasındaki eşdeğer kapasite bulunuz. $C_1 = 5\mu F$ $C_2 = 10\mu F$ $C_3 = 2\mu F$ dir.

$$C_5 = \left(\frac{1}{5,00} + \frac{1}{10,0}\right)^{-1} = 3,33\mu F$$

$$C_6 = 2(3,33) + 2,00 = 8,66\mu F$$

$$C_2 = 2(11,00) = 20\mu F$$

$$C_7 = \left(\frac{1}{8,66} + \frac{1}{20,0}\right)^{-1} = 6,04\mu F$$

29. Bir anahtar verilen durumda verilen devrede a ve b noktaları arasındaki potansiyel farkı $60V$ ise C_3 kondansatöründe örnekte bulunan yük ne kadardır?

$$Q_7 = C_7(\Delta V) = (6,04 \times 10^{-6} F)(60V) = 3,62 \times 10^{-4} C \quad Q_6 = Q_7$$

$$\Delta V_{P1} = \frac{Q_7}{C_{P1}} = \frac{3,62 \times 10^{-4}}{8,66 \times 10^{-6}} = 41,8V$$

$$Q_3 = C_3(\Delta V_{P1}) = (2 \times 10^{-6} F)(41,8V) = 83,6\mu C$$

46. Aralarında hava bulunan bir plakalı kondansatörün plaka alanı 25 cm^2 ve plakalar arasındaki aralık $1,5 \text{ mm}$ 'dir. Plakalar 250 V luk potansiyel farkında yükleniyor ve kaynağın çıkarılıyor. Sonra da kondansatör denizle suyun içine batırılıyor.

- a) Suya batırılmadan önce ve sonra plakalar üzerindeki yükü
b) batırıldıktan sonraki yükü ve voltajı
c) kondansatörün enerjisindeki değişimi bulunuz. suyun iletkenliğini önemsenebilirsiniz. $\chi_s = 80$

Başlangıçta $C = \frac{\epsilon_0 A}{d} = \frac{Q}{(\Delta V)_i}$

a) Batırılmadan önce ve sonra yük aynı yani $Q = \epsilon_0 A \frac{(\Delta V)_i}{d}$ olur.

$$Q = \frac{18,85 \times 10^{-12} \text{ C}^2}{\text{Nm}^2} (25 \times 10^{-4} \text{ m}^2) (250 \text{ V}) = 369 \text{ pC}$$

b) Son durumda, $C_s = \chi \epsilon_0 \frac{A}{d} = \frac{Q}{(\Delta V)_s}$

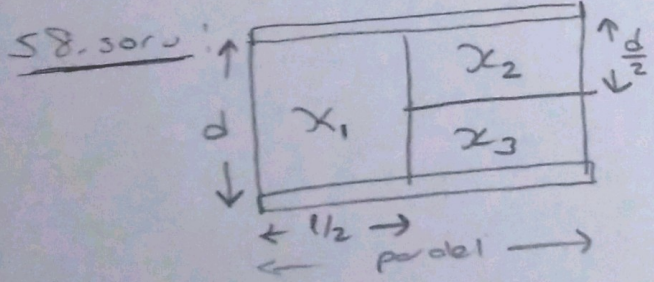
$$C_s = \frac{80 \cdot 18,85 \times 10^{-12} \text{ C}^2}{\text{Nm}^2} (25 \times 10^{-4} \text{ m}^2) = 3,12 \text{ V}$$

c) Başlangıçta $U = \frac{1}{2} C (\Delta V)^2 = \frac{\epsilon_0 A (\Delta V)_i^2}{2d}$ Son durumda

$$U_s = \frac{1}{2} C_s (\Delta V)_s^2 = \frac{\chi \epsilon_0 A}{2d} \left(\frac{\Delta V_i}{\chi} \right)^2$$

$$\Delta U = U_s - U_i = - \frac{\epsilon_0 A (\Delta V_i)^2 (\chi - 1)}{2d \chi} = - \frac{8,85 \times 10^{-12} (250)^2 (80 - 1)}{2 (1,5 \times 10^{-3}) \cdot 80}$$

$$\Delta U = -45,5 \times 10^{-9} \text{ J} = -45,5 \text{ nJ} \quad (-) \text{ olması } \Rightarrow \text{ enerji kaybedildi}$$

Bir paralel plakalı kondansatör, şekilde gösterildiği gibi, 3 farklı dielektrikli madde kullanılarak yapılmıştır. $\lambda \gg d$ olduğunu kabul ederek;

a) Plaka yüzeyi A , d , χ_1 , χ_2 , χ_3 tembeli cinsinden bu aygıtın sığasını için bir ifade bulunuz.

b) $A = 1 \text{ cm}^2$ $d = 2 \text{ mm}$ $\chi_1 = 4,9$ $\chi_2 = 5,6$ ve $\chi_3 = 2,1$ olarak kondansatörün sığasını bulunuz.

$$C_1 = \frac{\chi_1 \epsilon_0 A/2}{d} \quad C_2 = \frac{\chi_2 \epsilon_0 A/2}{d/2} \quad C_3 = \frac{\chi_3 \epsilon_0 A/2}{d/2}$$

$$\left(\frac{1}{C_2} + \frac{1}{C_3} \right)^{-1} = \frac{C_2 C_3}{C_2 + C_3} = \frac{\epsilon_0 A}{d} \left(\frac{\chi_2 \chi_3}{\chi_2 + \chi_3} \right)$$

$$C = C_1 + \left(\frac{1}{C_2} + \frac{1}{C_3} \right)^{-1} = \frac{\epsilon_0 A}{d} \left(\frac{\chi_1}{2} + \frac{\chi_2 \chi_3}{\chi_2 + \chi_3} \right)$$

b) $C_{top} = 1,76 \times 10^{-12} \text{ F} = 1,76 \text{ pF}$